

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
14 грудня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №6 від 28.12.2023 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Галус О. М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева І. А – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні форми і методи організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 118 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

забезпечення індивідуалізації навчання, зручний доступ до ресурсів та значне підвищення мотивації до навчання здобувачів освіти на різних її шаблях. Поряд з цим ризики розучитися навчатися та загроза дотримання академічної доброчесності потребують уваги та вирішення.

Штучний інтелект продовжує розвиватися і ставати більш досконалим. Розуміючи потенціал штучного інтелекту, важливо використовувати його можливості відповідально та етично. Це дозволить одержати від AI-технології користь, досягти більш якісної та доступної освіти для всіх її здобувачів.

Список використаних джерел:

1. Цифрова трансформація освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>.
2. Celik, I., Dinar, M., Muukkonen, H., Jarvela, S. (2022) The Promises and Challenges of Artificial Intelligence for Trachers: a Systematic Review of Research. URL: <https://d-nb.info/1260035166/34>.
3. Tuomi, I. (2018). The Impact of Artificial Intelligence on Learning, Teaching, and Education. *Policies for the future*. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018. 47s. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/JRC113226>.

НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: НОВІ ВИМОГИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Актуальність теми цифрової компетентності для майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти набуває особливого значення в контексті сучасних освітніх тенденцій та викликів.

У сучасному світі, який швидко змінюється та все більше стає цифровим, цифрова компетентність стає ключовою для всіх професій, включаючи сферу освіти. Цифрова компетентність — це не просто вміння користуватися технологічними пристроями, але й здатність критично мислити, розв'язувати проблеми та ефективно комунікувати у цифровому середовищі. Ці навички є важливими для майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти, оскільки вони допомагають адаптуватися до змінюваних вимог освітнього процесу та розвитку дітей.

У світлі цифрової трансформації освіти, важливість цифрової компетентності для майбутніх вихователів також зростає. Вони повинні бути готові до інтеграції цифрових технологій у освітній процес, що вимагає від них не тільки знання цих технологій, але й розуміння того, як ці технології можуть підвищити якість освіти.

Сучасний освітній простір швидко трансформується під впливом цифрових технологій. Це створює нові вимоги до навчальних методів і

підходів, особливо у роботі з дошкільниками. Вихователі повинні бути готові до цих змін, щоб ефективно інтегрувати цифрові технології у свою педагогічну практику.

Цифрова компетентність сприяє розвитку критичного мислення та проблемного підходу, необхідних у сучасному освітньому процесі. Вихователі, які володіють цими навичками, зможуть краще підтримувати дітей у їхньому освітньому та особистісному розвитку.

Цифрові інструменти можуть зробити навчання більш інтерактивним та залучаючим, що є особливо важливим у роботі з дітьми дошкільного віку. Використання цифрових ресурсів може допомогти вихователям створювати більш мотивуюче та захоплююче освітнє середовище.

Ураховуючи те, що сучасні діти зростають у цифровому світі, роль вихователя полягає також у підготовці їх до цього світу. Це включає навчання основ цифрової грамотності та безпеки у мережі, що є фундаментальним для їхнього майбутнього.

Сутність вищевикладеного зводиться до того, що цифрова компетентність у сучасному освітньому просторі — це не просто тренд, а необхідність, яка відіграє ключову роль у підготовці вихователів дошкільних закладів, дозволяючи їм ефективно інтегрувати цифрові технології в освітній процес та готувати дітей до успішного майбутнього у цифровому світі.

Цифрова грамотність вже не є додатковою перевагою, а стає фундаментальною компетенцією для вихователів. Вони повинні володіти навичками, які дозволяють не тільки користуватися цифровими засобами, але й критично оцінювати інформацію, ефективно використовувати цифрові ресурси для навчання та розвитку дітей.

Цифрові технології можуть значно підвищити ефективність навчального процесу у дошкільних закладах, сприяючи кращому засвоєнню матеріалу та розвитку ключових навичок у дітей. Вихователі повинні розуміти, як і коли ефективно застосовувати ці інструменти, щоб стимулювати інтелектуальний та творчий розвиток дітей.

Цифровізація освіти несе як виклики, так і можливості. З одного боку, вихователям необхідно постійно навчатися, щоб бути на крок попереду в швидко змінюваному технологічному світі. З іншого боку, це відкриває широкі перспективи для впровадження інноваційних методик і підходів у вихованні та освіті.

Ретроспективний аналіз досліджень, присвячених розробці проблеми цифрової компетентності дали нам підстави для визначення поняття «цифрова компетентність вихователів закладів дошкільної освіти» яка розуміється нами як набір знань, навичок та ставлень, які дозволяють їм ефективно та відповідально використовувати цифрові технології у професійній діяльності. Складові цифрової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти включають:

- здатність використовувати цифрові пристрої, програмне забезпечення та інтернет для підготовки та проведення навчального процесу;

- розуміння того, як інтегрувати цифрові технології в освітній процес для підвищення його ефективності, залучення дітей та розвитку їхніх цифрових навичок;

- здатність критично оцінювати інформацію, знайдену в інтернеті, та використовувати надійні цифрові ресурси для освітніх цілей;

- обізнаність з питаннями конфіденційності, безпеки та етики у цифровому просторі, а також здатність навчати дітей основам безпечної поведінки в інтернеті;

- готовність до постійного професійного розвитку та оновлення знань у галузі нових цифрових технологій та інструментів.

Формування цифрової компетентності у майбутніх вихователів дошкільних закладів вимагає інноваційних та ефективних підходів до їх підготовки, зміст якої передбачає:

- розробку та впровадження інтегрованих навчальних програм зі спеціалізованих курсів та модулів в освітні програми підготовки вихователів, які зосереджуються на цифрових технологіях, їх використанні у освітньому процесі та розвитку цифрової грамотності;

- навички практичного застосування цифрових технологій за рахунок включення в освітні програми практичних занять у формі майстер-класів, де студенти можуть випробувати різні цифрові інструменти та методики та створення віртуальних освітніх середовищ для моделювання та практики використання цифрових ресурсів;

- проведення регулярних семінарів, конференцій та воркшопів, присвячених актуальним темам цифрової освіти, залучення експертів у галузі технологій та освіти та використання онлайн-курсів та платформ для самостійного вивчення цифрових технологій.

Отже, формування цифрової компетентності у майбутніх вихователів вимагає комплексного підходу, який включає як теоретичне навчання, так і практичне застосування навичок. Інноваційні методи навчання, неперервний професійний розвиток та акцент на практичне використання цифрових технологій є ключовими для підготовки вихователів до ефективної роботи в сучасному освітньому середовищі.

Інтеграція цифрових технологій у освітньо-виховний процес закладів дошкільної освіти може бути втілена через різноманітні практичні заходи та активності:

- освітніх ігор та додатків на планшетах або смартфонах, що допомагають дітям у вивченні літер, чисел, кольорів, форм тощо та застосування спеціалізованих програм, які сприяють розвитку мовлення, логічного мислення та творчих здібностей дітей). Спеціалізовані додатки для мобільних пристроїв та планшетів, які сприяють розвитку мовленнєвих навичок, логіки, критичного мислення та креативності;

- інтерактивних дошок для демонстрації навчальних матеріалів, відео та ігор, які залучають дітей і сприяють кращому засвоєнню інформації. Цей інструмент перетворюють традиційний клас в динамічне середовище, де діти

можуть взаємодіяти з навчальним контентом, виконувати інтерактивні завдання та візуально сприймати інформацію;

- онлайн-платформ для проведення віртуальних екскурсій, навчальних відео, інтерактивних завдань та вправ;

- організація занять з основ робототехніки та простого програмування для стимулювання інтересу до STEM-дисциплін (наука, технології, інженерія, математика). Основи робототехніки можуть бути введені в ігровій формі для розвитку логічного мислення та технічних навичок;

- графічних редакторів та цифрових інструментів для створення малюнків та проєктів, що розвивають творчі здібності дітей;

- читання книг із супроводом демонстрації інтерактивних історій, які включають анімацію, звук та інтерактивні елементи для залучення дітей до читання;

- використання аудіо- та відеоматеріалів для занять з музики, мови, танців, що сприяють аудіальному та візуальному сприйняттю;

- створення цифрових портфоліо для кожної дитини, що документують їхній розвиток та досягнення протягом навчального року;

- використання цифрових платформ для зв'язку з батьками, надання їм звітів про прогрес дітей, фотографій та відео з занять;

- організація тематичних проєктів, де діти можуть використовувати технології для дослідження певних тем або створення проєктів.

Враховуючи вище зазначене, є підстави стверджувати що інтеграція цифрових технологій в освітньо-виховний процес дошкільних закладів допомагає розвивати цифрову грамотність дітей дошкільного віку, стимулює їхній інтелектуальний, творчий розвиток та забезпечує підготовку до життя в сучасному цифровому світі.

Цифрові технології відкривають широкі можливості для покращення дошкільної освіти, пропонують інноваційні способи навчання та взаємодії, які можуть значно підвищити якість та ефективність освітнього процесу та різноманітні інструменти та ресурси, які позитивно впливають на якість та ефективність дошкільної освіти. Вони забезпечують більш інтерактивне та залучаюче освітнє середовище, сприяють розвитку важливих навичок у дітей та підвищують рівень їхньої готовності до майбутнього життя в цифровому світі.

Впровадження цифрових технологій у дошкільних закладах може бути реалізовано через різноманітні заходи та активності.

Зі сказаного стає очевидним те, що цифрова компетентність майбутніх вихователів є ключовою для успішної адаптації дошкільної освіти до вимог сучасного світу. Це вимагає від закладів дошкільної освіти не тільки інвестицій у технологічне оснащення, але й у розвиток професійних навичок вихователів. Забезпечення неперервної підтримки та розвитку цифрової компетентності вихователів є критично важливим для підготовки молодого покоління до успішного майбутнього у цифровому світі. Дослідження в цій області підкреслює важливість інтеграції цифрових технологій в освітній процес, що сприяє розвитку навичок критичного мислення, креативності та інформаційної

грамотності у дітей дошкільного віку. Цифрові інструменти та ресурси, які використовуються в закладах дошкільної освіти, забезпечують інтерактивність та підвищують мотивацію дітей до занять. Однак, успіх цих інновацій залежить від рівня цифрової компетентності вихователів, що передбачає неперервність навчання та необхідність постійного оновлення знань та навичок у сфері цифрових технологій.

ОРЛОВ Олександр Іванович

АНКЕТУВАННЯ ЯК МЕТОД ОПИТУВАННЯ У ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Анотація. Анкетування – це «метод педагогічного дослідження за допомогою анкет», де анкета – «впорядкований за змістом та формою набір запитань, підготовлених у вигляді опитувального листа». Метою цих досліджень є не лише оцінювання спортивних досягнень і компетентностей спортсменів (за допомогою тестів), а й виявлення факторів та їх впливу на рівень підготовки атлетів (за допомогою анкет). При цьому, анкети відіграють не меншу роль ніж тести, бо виявлення зв'язку між результатами тестування і станом певного фактора дозволяє сформулювати гіпотези, що пояснюють рівень досягнутих результатів, а також згодом в інших дослідженнях дадуть можливість прогнозувати результати спортсменів, що відповідають різним станам цих факторів.

Актуальність. У педагогічних дослідженнях в спорті часто виникає потреба в отриманні інформації про такі феномени й процеси, які неможливо дослідити при безпосередньому спостереженні, наприклад: інформація про мотиви, інтереси. Отримати таку інформацію можна за допомогою опитування.

Методами опитування є анкетування, інтерв'ю, бесіда. Ми в цьому матеріалі зупинимо свою увагу лише на першій позиції, яка є дуже поширеною у спортивному науковому товаристві [1]. Анкетування у спорті – це метод отримання інформації шляхом відповідей, переважно у письмовому вигляді, у респондентів на систему стандартизованих питань анкети. Анкетування є найпоширенішим способом опитування, оскільки: воно доступне основній масі дослідників, які не мають великого педагогічного, життєвого і наукового досвіду, не здатного швидко і легко вступити в контакт з людьми; дозволяє методами математичної статистики обробити отримані результати [2].

Виклад основного матеріалу. Готуючись до анкетування, необхідно в першу чергу потурбуватися про високу надійність параметрів отриманої інформації. Об'єктами інформації можуть бути найрізноманітніші аспекти життя людей, їх суб'єктивний стан, спостереження за подіями, що відбуваються навколо нас. Але слід чітко розуміти, яким чином поставити запитання, щоб підвищити достовірність і надійність відповідей спортсменів, яких опитуємо [3].

КРАСНОПОЛЬСЬКА Тетяна Миколаївна E-learning course in the educational process of higher education institutions in the context of digitalization of education	56
КРЕСЮН Валентин Йосипович Необхідність розширення знань здобувачів вищої медичної освіти в галузі клінічної фармакології	59
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Гармонізації емоційного стану особистості	62
ЛУПАН Ірина Володимирівна Підготовка майбутніх вчителів інформатики до дистанційного проведення позакласних заходів	64
МАСЮК Георгій Ігорович Вплив штучного інтелекту на освіту	66
НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна Формування цифрової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: нові вимоги та можливості	69
ОРЛОВ Олександр Іванович Анкетування як метод опитування у практиці підготовки спортсменів	73
ПОЛЯК Катерина Юріївна Модерні методи і форми навчання у вищій школі як відповідь на виклики сучасного світу	77
РОМЕНСЬКА Тамара Григорівна Мотиваційно-адаптаційний етап технології формування соціально-побутових навичок у дітей дошкільного віку з дцп	81
РЯБІНОВА Ірина Михайлівна Впровадження новітніх методів проведення лекційного та практичного занять	85
ТЕМЧЕНКО Ользі Василівні Інформаційні системи й технології в управлінні: теоретичні аспекти	87
ТОКАРЄВ Олександр Віталійович Особливості дизайну інтерактивних засобів масових комунікацій. Роль чуттєвого та знакового апаратів свідомості людини	89
ФІЛІПЕНКО Ольга Іванівна Вища освіта в Україні: перспективи розвитку	91
ХЛЄБНИКОВА Таліна Миколаївна Підготовка менеджерів – керівників закладів освіти в умовах дистанційного навчання	93
ЧЕБИКІН Олексій Якович Стратегічні пріоритети розвитку бібліотеки Університету Ушинського в умовах цифрової трансформації	98
ЧЕРНОВОЛ-ТКАЧЕНКО Раїса Іванівна Новатики в освітньому просторі: проблеми і перспективи розвитку	101
ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна Using digital learning tools in teaching english students majoring in public management and administration	103
ШПАТАКОВА Оксана Леонідівна Методичні аспекти застосування інструментів цифровізації в умовах розвитку освітнього процесу	107